

TRANSDISCIPLINARY PROJECTS: THE PATH TO SUCCESS

PROIECTELE TRANSDISCIPLINARE - DRUMUL SPRE REUȘITĂ

Paula Tamara CIOBICA, Ph.D student, teacher
Andronic Motrescu College of Radauti, Romania
[ORCID: 0009-0009-0100-8147](https://orcid.org/0009-0009-0100-8147)
[e-mail: paulaciobica@gmail.com](mailto:paulaciobica@gmail.com)

CZU: 373.025

DOI: 10.46727/c.15-11-2024.p45-54

Abstract. This article explores the concept of transdisciplinarity, its benefits in education, and how transdisciplinary projects can lead to academic and professional success. Transdisciplinarity transcends traditional disciplinary boundaries to create an integrative and holistic framework for learning and research. Unlike interdisciplinarity, which combines two or more disciplines, transdisciplinarity seeks to integrate knowledge and perspectives from all relevant fields, including personal experiences and intuitions. Today, we propose a new type of transdisciplinary project, aptly named ILIADA, which involves designing integrated activities to create an educational ecosystem focused on developing competencies within thematic projects. In these projects, students of different ages solve real-life problems in diverse learning environments, within the context of school products, meaningfully integrating knowledge, tasks, skills, attitudes, values, and situations from various school subjects, correlating the proposed experiences with their own needs and interests. ILIADA is a symbolic and strategic name that captures the essence of transdisciplinarity and the importance of integrating various fields of knowledge for a complete and engaging education.

Keywords: transdisciplinarity, academic success, ILIADA

Rezumat. Acest articol explorează conceptul de transdisciplinaritate, beneficiile sale în educație și modul în care proiectele transdisciplinare pot conduce la reușită academică și profesională. Transdisciplinaritatea depășește granițele disciplinare tradiționale pentru a crea un cadru integrativ și holistic de învățare și cercetare. Spre deosebire de interdisciplinaritate, care combină două sau mai multe discipline, transdisciplinaritatea caută să integreze cunoștințe și perspective din toate domeniile relevante, incluzând experiențele și intuițiile personale. Vă propunem astăzi un nou tip de proiect transdisciplinar, intitulat sugestiv ILIADA, care presupune conceperea de activități integrate, de creare a unui ecosistem educațional bazat pe dezvoltarea unei competențe în cadrul proiectelor tematice, în care elevii de vârste diferite să rezolve probleme de viață, în medii de învățare diverse, în contextul unor produse școlare, integrând cunoștințe, sarcini, abilități, atitudini, valori, situații de la diverse discipline școlare și corelând experiențele propuse cu propriile nevoi și interese. ILIADA este o denumire simbolică și strategică, care captează esența transdisciplinarității și importanța integrării variatelor domenii de cunoaștere pentru o educație completă și captivantă.

Cuvinte cheie: transdisciplinaritate, reușită academică, ILIADA

Introducere

Într-o lume din ce în ce mai complexă și interconectată, educația tradițională, compartimentată în discipline distincte, nu mai răspunde în totalitate nevoilor societății

moderne. Proiectele transdisciplinare oferă o abordare inovatoare care integrează cunoștințe și metode din diverse domenii pentru a rezolva probleme complexe. Acest articol explorează conceptul de transdisciplinaritate, beneficiile sale în educație și modul în care proiectele transdisciplinare pot conduce la reușită academică și profesională.

Fundamentare teoretică

Transdisciplinaritatea depășește granițele disciplinare tradiționale pentru a crea un cadru integrativ și holistic de învățare și cercetare. Transdisciplinaritatea caută să integreze cunoștințe și perspective din toate domeniile relevante, incluzând experiențele și intuițiile personale. Ea se bazează pe ideea că problemele complexe ale lumii reale nu pot fi soluționate eficient prin abordări disciplinare izolate. Aceasta implică colaborarea dintre diferite domenii de cunoaștere și implicarea activă a tuturor părților interesate, inclusiv a comunității și a factorilor de decizie.

Beneficiile proiectelor transdisciplinare sunt multiple. În primul rând, elevii dezvoltă astfel o înțelegere mai profundă a subiectelor studiate prin conexiuni între diferite domenii, învățarea holistică fiind o abordare educațională care privește procesul de învățare ca pe un întreg, integrând aspecte cognitive, emoționale, sociale și fizice ale dezvoltării unei persoane, care presupune deopotrivă integrarea cunoștințelor, dezvoltarea abilităților emoționale, învățarea experiențială, abordarea personalizată, dezvoltarea gândirii critice și creative, dar și promovarea sănătății fizice și mentale. În al doilea rând, proiectele transdisciplinare încurajează gândirea critică, creativitatea și capacitatea de rezolvare a problemelor. Capacitatea de a analiza informațiile în mod obiectiv, de a evalua argumentele și de a lua decizii bine fundamentate implică și identificarea prejudecăților și a asumpțiilor. Abilitatea de a identifica soluții eficiente și creative la probleme complexe presupune atât gândire analitică, cât și laterală. Elevul va avea capacitatea de a exprima idei clar și convingător atât verbal, cât și în scris și de a asculta activ pentru a înțelege punctele de vedere ale altora, de a prioritiza sarcinile și de a utiliza timpul în mod eficient pentru a atinge obiectivele stabilite, de a se ajusta la schimbări și de a învăța din experiențe noi, menținându-se flexibil și deschis la noi perspective. Luarea deciziilor, abilitatea de a evalua opțiunile disponibile și de a alege cea mai bună cale de acțiune, ținând cont de consecințele pe termen scurt și lung, precum

și abilitatea de a lucra eficient în echipă, valorificând punctele forte ale fiecărui membru și contribuind la atingerea unui scop comun, sunt abilități care se formează și se dezvoltă prin intermediul acestor proiecte. Îmbunătățirea acestor abilități poate fi realizată prin practică constantă, feedback constructiv și o atitudine deschisă către învățare și auto-reflecție.

Nu în ultimul rând, prin implicarea elevilor în proiecte transdisciplinare, aceștia se pregătesc pentru viitor, dobândind competențe esențiale pentru carierele viitorului, care necesită adaptabilitate și colaborare interdisciplinară, precum și generarea de soluții creative la probleme complexe.

Pentru a implementa cu succes proiecte transdisciplinare, este esențial să se creeze un mediu de colaborare între discipline și să se încurajeze comunicarea deschisă. Exemple de bune practici includ proiecte bazate pe probleme reale, colaborare între profesori și implicarea comunității. Se impune alegerea unor teme relevante și cu un impact tangibil, care să implice comunitatea de elevi, profesori, specialiști, părinți, facilitarea colaborării între cadrele didactice din diferite discipline pentru a dezvolta planuri de lecție integrate, dar și colaborarea cu parteneri locali și experți din industrie, inginerie, design, pentru a oferi perspective practice și resurse suplimentare. Prin utilizarea proiectelor transdisciplinare, profesorul extinde perspectivele și elevul descoperă noi modalități de a explora și interpreta operele literare într-un mod inovator și dinamic.

Vă propunem astăzi o nou tip de proiect transdisciplinar, intitulat sugestiv ILIADA, un proiect care presupune conceperea de activități integrate, de creare a unui ecosistem educațional bazat pe dezvoltarea unei competențe în cadrul proiectelor tematice, în care elevii de vârste diferite să rezolve probleme de viață, în medii de învățare diverse, în contextul unor produse școlare, integrând, cu sens, cunoștințe, sarcini, abilități, atitudini, valori, situații de la diverse discipline școlare, corelând experiențele propuse cu propriile nevoi și interese. Prin integrare se înțelege acțiunea de a face să interrelaționeze diverse elemente pentru a construi un tot armonios de nivel superior și integrarea părților conduce la un produs/rezultat care depășește suma acestor

părți. A integra înseamnă a coordona, a îmbina, a aduce împreună părți separate într-un întreg funcțional, unitar și armonios.

Întrebări de cercetare:

1. Ce presupune proiectul transdisciplinar ILIADA?
2. Poate fi utilizat acest proiect de către profesori în învățământul liceal?
3. Cât de eficient este proiectul ILIADA?
4. Care sunt avantajele folosirii ILIADA în ciclul liceal ?

Metodologia cercetării

ILIADA reprezintă abrevierea pentru Istorie, Limbă/Literatură, Inginerie, Artă, Digitalizare, Acțiune. Conceptul ILIADA este o denumire potrivită pentru un proiect care integrează ISTORIE, LIMBĂ/LITERATURĂ, INGINERIE, ARTĂ, DIGITALIZARE și ACȚIUNE, din următoarele motive:

*Referință culturală: „Iliada” este una dintre cele mai vechi și mai cunoscute epeei din literatura lumii, scrisă de Homer. Alegerea acestui nume evocă o conexiune cu un text fundamental al culturii și educației, subliniind importanța fiecărei discipline în moștenirea culturală și cunoaștere.

*Interdisciplinaritate. La fel cum „Iliada” combină narațiunea istorică, elemente mitologice și literare, conceptul ILIADA integrează diferite domenii de studiu, reflectând natura complexă și interconectată a cunoașterii umane. Fiecare literă reprezintă un domeniu esențial, arătând că învățarea holistică este cheia dezvoltării intelectuale.

*Atractivitate și memorabilitate. Denumirea ILIADA este scurtă, ușor de reținut și evocă imagini bogate și captivante. Aceasta poate atrage interesul elevilor, profesorilor și comunității, stimulând curiozitatea și angajamentul față de proiect.

*Simbioză între trecut și viitor. „Iliada” se referă la evenimente din trecut, iar integrarea disciplinelor moderne, cum ar fi digitalizarea și ingineria, arată evoluția și adaptarea continuă a cunoașterii umane. Acest lucru subliniază importanța învățării din trecut pentru a inova în prezent și viitor.

*Versatilitate și adaptabilitate. Conceptul ILIADA poate fi adaptat pentru diverse proiecte și activități: de la explorări istorice și literare la inovații tehnologice și artistice

până la acțiuni practice și digitale. Aceasta flexibilitate permite personalizarea și adaptarea proiectului la nevoile și interesele participanților.

*Rezonanță educativă. Termenul sugerează o călătorie epică a cunoașterii și descoperirii, încurajând elevii să își asume rolul de eroi în propriul lor proces educațional. Acesta motivează și inspiră prin analogia cu eroii mitologici care se confruntă cu provocări și triumfă prin curaj și ingeniozitate.

Prin urmare, ILIADA este o denumire simbolică și strategică, care captează esența interdisciplinarității și importanța integrării variatelor domenii de cunoaștere pentru o educație completă și captivantă.

Activitățile integrate devin un nou mod de organizare a învățării. Activitățile se desfășoară pe parcursul a mai multe săptămâni, implică grupe eterogene de elevi, participarea profesorilor de specializări diferite: literatură română, limbă modernă, istorie, desen, istorie, educație tehnologică, educație antreprenorială, informatică. În context crosscurricular, obiectivele pe care le propunem sunt ca, la finalul activității, care se va desfășura pe parcursul a câtorva săptămâni, adaptat la procesul de studii și proiectat în cadrul învățării bazate pe proiect, elevul să învețe să descopere, să învețe să facă, să învețe să muncească în echipă, să învețe să se cunoască și să-și depășească limitele.

În cadrul proiectului transdisciplinar, activitatea se desfășoară la 4,6,8 mâini. Atunci când profesorul inițiator dorește să folosească experiența unui coleg pe domeniul mai puțin cunoscut de el, invită un mentor pe domeniu. Desfășurându-se în afara disciplinei sau în contextul unui program școlar și având posibilitatea de a alege proiectul tematic care nu presupune eliminarea disciplinelor, el apare ca și complementar procesului de studii și poate fi ușor integrat și în cadrul unui orar traditional.

Este recomandat caracterul eterogen al vârstelor, deoarece nici viața nu este construită doar din colaborări cu oameni de aceeași vârstă. Astfel, elevii învață să ajute, învață să ceară ajutor și se adaptează ușor la sarcina de lucru.

Stabilim tema proiectului: PRIETENIA. Aparent, o temă simplă, chiar banală, întâlnită în textele epice din clasele gimnaziale și liceale. Deoarece grupul cu care vom lucra acest proiect este eterogen și va avea elevi din clasele a VIII-a, a X-a și a XII-a,

fiecare se așteaptă să primească o sarcină diferită. Dar sarcina de lucru va fi aceeași: de la temă trecem la dilemă: Ai ocazia să călătorești înapoi în timp și să asculți o conversație secretă între Mihai Eminescu și Ion Creangă. Cum ar influența o călătorie literară imaginația și creativitatea noastră? Stabilim apoi titlul proiectului: *Dosarul secret al marilor clasici*.

Produsele școlare care pot fi elaborate în cadrul acestei activități integrate pot fi: reviste de cercetare, infografice educative, proiecte video, portofoliu digital, prezentare multimedia, machetă, poster, afiș, eseuri și lucrări de cercetare, aplicații sau site-uri web.

Domeniul ISTORIE: Elevii se documentează despre viața celor doi mari scriitori, cercetează aparițiile vremii, analizează modul de descriere din textele memorialistice, compară cu textele epistolare, descriu modul de viață din secolul XIX, reconstruiesc atmosfera, sintetizează datele culese, coroborează, iar la final evaluează, contextualizează, elucidează și transpun într-un text de tip manuscris.

Domeniul LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ: Elevii scriu mesaje și realizează pliante, prezintă discursuri, inițiază un club de dezbateri, scriu scenariul unei eventuale emisiuni, imaginează conversații între cei doi scriitori, creează notițe, elaborează un infografic, completează un poster, alcătuiesc scurte texte dramatice și le interpretează pe roluri.

Domeniul INGINERIE: Elevii amenajează un studiu TV, montează microfoane, mese, lumini, croiesc și cos ținute vestimentare specifice vremii pentru jocul de rol, amenajează o expoziție, realizează macheta.

Domeniul ARTĂ: Elevii desenează, pictează, fotografiază, decorează scena spectacolului, improvizează un spectacol, joacă un rol, realizează designul grafic al machetei.

Domeniul DIGITALIZARE: Elevii programează și editează, realizează un colaj digital, o carte digitală, un filmuleț video, un album foto digital.

Domeniul ACȚIUNE: Elevii prezintă public produsele, organizează o expoziție interactivă, o galerie publică, distribuie pliante, organizează *Săptămâna culturală*.

Titlul proiectului: DOSARUL SECRET AL MARILOR CLASICI

Exemple de dileme

*Identitate și moștenire culturală: Cum influențează identitatea noastră culturală cunoașterea vieții marilor scriitori, povestirile lor și cele despre ei?

*Tehnologie și schimbare socială: Cum s-au schimbat tehnologiile utilizate în secolul XIX și cum au afectat aceste schimbări viața de zi cu zi?

*Valorile și tradițiile în evoluție: Cum s-au schimbat valorile în societatea noastră de-a lungul secolelor, iar aceste schimbări au fost influențate de evenimente istorice majore?

*Adaptarea la schimbare: Cum au gestionat bunicii noastre schimbările majore în viața lor, cum ar fi lipsurile materiale sau neînțelegerea lor de către societate?

*Inovație și creativitate: Care au fost inovațiile aduse de bunicii noștri în literatura română și cum au influențat acestea parcursul literaturii?

*Memorie și amintire: Cum păstrează și împărtășesc contemporanii operele clasice și cum le putem prezerva pentru generațiile viitoare?

*Cunoaștere și învățare continuă: Cum au îmbunătățit limba românească marii scriitori pe parcursul vieții lor și ce putem învăța din exemplele lor?

Exemple de sarcini

ISTORIE

*Realizați un interviu imaginar cu cei doi scriitori despre experiențele lor în timpul perioadei istorice trăite, folosind documente istorice și mărturii ale acestora din timpul vieții.

*Creați o cronologie vizuală a evenimentelor istorice semnificative din viața celor doi scriitori, ilustrând cu imagini sau desene.

*Scrieți o compunere despre cum au influențat evenimentele istorice viața lui Eminescu și Creangă și comunitatea literaților de la acea vreme.

*Realizați o prezentare power point despre un eveniment istoric important din perioada de viață a lui Eminescu și Creangă și impactul acestuia asupra societății.

LIMBĂ/ LITERATURĂ

*Scrieți o scurtă povestire fictivă despre o zi din viața scriitorilor în timpul copilăriei lor.

*Compuneți o poezie inspirată de mărturiile și povestirile din viața fiecărui scriitor.

*Scrieți un eseu argumentativ despre prietenie, argumentând cu elemente din viața scriitorilor.

*Elaborați un interviu imaginar cu Mihai Eminescu, detaliind experiența sa de la Putna.

*Elaborați un interviu imaginar cu Ion Creangă, detaliind experiența sa la seminarul din Iași.

INGINERIE

*Realizați o machetă simplă a unei tehnologii utilizate în perioada copilăriei scriitorilor clasici (de exemplu: un leagăn, un coș de nuiete).

*Construiți o machetă a casei humuleștene, evidențiind caracteristicile unice ale arhitecturii vremii.

*Proiectați și construiți un dispozitiv simplu care ilustrează o inovație tehnologică importantă din timpul vieții clasicii (de exemplu, o mașină de scris veche).

ARTĂ

*Creați o colaj de fotografii vechi ale scriitorilor, adăugând elemente artistice care reflectă vremurile respective.

*Realizați o pictură sau desen care ilustrează o poveste sau o amintire din viața scriitorilor.

*Organizați o expoziție de artă în școală, incluzând lucrări inspirate de poveștile și operele literare (amintiri, povestiri, poezii, scrisori).

*Realizați un film scurt documentar despre viața lui Eminescu și Creangă, utilizând imagini, fotografii și colaje artistice.

DIGITALIZARE

*Creați un album digital de fotografii și documente vechi referitoare la cei doi scriitori, adăugând descrieri și note explicative.

*Realizați o prezentare power point despre tehnologiile digitale moderne și cum ar fi fost utilizate în viața scriitorilor în secolul XIX.

*Proiectați o aplicație mobilă pentru a colecta, organiza și partaja cele mai frumoase versuri eminesciene și cele mai semnificative crâmpeie din amintirile lui Creangă într-un mod interactiv.

ACȚIUNE

*Organizați o zi de deschidere a proiectului în școală, unde elevii pot prezenta amintirile lui Creangă și poeziile lui Eminescu.

*Realizați un joc de rol a unui fragment din opera *Amintiri din copilărie* și o dramatizare a unui tablou din poemul *Luceafărul*.

*Organizați un eveniment cultural unde elevii pot prezenta proiectele lor legate de dosarul secret al marilor clasici.

*Planificați și implementați o campanie de conștientizare în comunitate despre importanța colectării și păstrării specificului național.

Rezultatele cercetării

Ce face elevul în cadrul acestui proiect? Prezintă, discută, demonstrează, explică, argumentează, interpretează, organizează, coordonează, creează, promovează, participă, colaborează, dezvoltă, publică, mediatizează. Astfel, textul literar va apărea în fața elevului nu ca o obligativitate, ci ca o dorință de cunoaștere, iar elevul va deveni participant activ în procesul formării sale, dezvoltându-și stima de sine și cultivându-i se interesul pentru valorile neamului. activitățile integrate reprezintă o modalitate eficientă și captivantă de a preda literatura.

Prin conectarea textului literar cu alte discipline și cu lumea reală, putem ajuta ca elevii să dezvolte o înțelegere mai profundă a lecturii și să își îmbunătățească abilitățile de gândire critică și creativă. Copiii se nasc niște exploratori și atunci când devin mai mari tot ceea ce-și doresc este să-și lărgescă orizontul cunoașterii și să-și exploreze propriile limite. Să nu le înăbușim această curiozitate, făcându-i să-și petreacă copilăria pregătindu-se doar pentru a trece un test școlar sau altul, în timp ce aderăm la politicile școlare rigide care înăbușă creativitatea și gândirea independentă.

Proiectele transdisciplinare reprezintă o cale promițătoare către reușită atât în educație, cât și în dezvoltarea profesională. Prin promovarea unei înțelegeri holistice și a colaborării între discipline, se contribuie la formarea unor indivizi bine pregătiți pentru

provocările complexe ale secolului XXI. Proiectele tematice care să implice mai multe discipline impun colaborarea dintre profesori. Utilizarea problemelor reale ca punct de plecare pentru învățare permite elevilor să aplice cunoștințele din mai multe domenii pentru a găsi soluții. Punerea accentului pe competențe precum gândirea critică, rezolvarea problemelor și colaborarea, care sunt aplicabile în diverse contexte disciplinare, se poate realiza facil prin crearea unui curriculum care să permită flexibilitate și adaptabilitate, astfel încât să poată integra noi perspective și cunoștințe emergente. Dezvoltarea unor metode de evaluare care să reflecte înțelegerea holistică și aplicarea cunoștințelor, mai degrabă decât evaluarea separată a fiecărei discipline – evaluarea integrată, precum și promovarea unei atitudini de învățare continuă, încurajând elevii să exploreze și să conecteze cunoștințele din diverse domenii de-a lungul vieții contribuie la dezideratul de învățare pe tot parcursul vieții.

Concluzii

Integrarea transdisciplinarității în sistemele educaționale poate transforma modul în care învățăm și lucrăm, deschizând drumul spre inovație și succes. Integrarea transdisciplinarității în sistemele educaționale implică o abordare care depășește granițele disciplinelor tradiționale, promovând o înțelegere mai holistică și interconectată a cunoștințelor. Integrarea transdisciplinarității poate ajuta elevii să dezvolte o înțelegere mai profundă și mai relevantă a lumii, pregătindu-i pentru provocările complexe ale societății moderne. Această abordare sprijină, de asemenea, creativitatea și inovarea, esențiale într-o lume în schimbare rapidă.

BIBLIOGRAFIE

1. HATTIE, John. *Învățarea vizibilă*. Iași: Editura Polirom, 2024. 499 p. ISBN 978-630-344-057-6
2. PÂNIȘOARĂ, Ion-Ovidiu. *59 de principii de pedagogie practică*. Iași: Editura Polirom, 2015. 245 p. ISBN 978-973-46-5277-8
3. PÂNIȘOARĂ, Ion-Ovidiu. *Ghidul profesorului*. Iași: Editura Polirom, 2017. 255 p. ISBN 978-973-46-6698-0